

Год. VI.

Број 52.

**НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.**

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА

ВЛАСНИК:

УРЕДНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

Протојереј Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 22. децембра 1896.

**БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ ПАТРИЈАРХА СРПСКОГ
ГЕОРГИЈА БРАНКОВИЋА**

ГЕОРГИЈЕ ПРВИ

по божјој милости и вољи народа српског, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, Његовог Ц. и Ап. Краљ. Величанства **ФРАНЦА ЈОСИФА ПРВОГ**, прави тајни саветник, кр. угар. великашког дома члан, преизредних ордена: ц. и кр. гвоздене круне првог степена кавалер, краљ. српског св. Савве првог степена, као и Књажевства црногорског Данилова реда првог степена великокрстник и т. д. и т. д.

пречасном православном свештенству оба реда, и побожном православном српском народу богохраниме архидијецезе карловачке и епархије будимске, прелубезној частви својој дужовној, шаље усрдан поздрав и патријарашки благослов.

„Днеск таквѣса благодать спасителнаѣ всѣмъз челоѣкѣмъз. Днеск во сынѣ Божѣи сынѣ дѣкѣи бываеѣтѣ, и благодать благоѣкѣствѣтѣ.“

ко икада, то данас пригодном светковања великих празника: рођења, обрезања и крштења Христова, надобно нам је завапити гласом св. матере цркве наше Господу, да нам допусти: „Єдинѣкѣи оустѣ, и єдинѣкѣи сердцеѣмъ славити и воспѣвати пречестное и великолѣпноє имя Отца, и Сына и св. Дѣха“, — јер се на данашњи дан јавила спасителна благодат свима људима, јер је на данашњи дан постао син божји, сином пречисте Дјеве Марије, и благодат благовјестује.

Велико је заиста старање Бога свемогућег о роду људском, неизказана је и неописана милост божја, према нама грешнима. Па је ли нам могуће, љубазни моји, да се не испуњавамо радошћу духовном, што се оваплоћењем сина божјег, удостојила бедна природа наша те части, да се сједини са лицем нашега Искупитеља, са самим божанством, што по речма св. Апостола: „*всакъ исполненіе божества тѣлеснаго*.“ — Како ли да се не зарадујемо, видећи како на славном и преузвишеном престоу славе божје, куда ми грешници, без страха и трепета ни погледати не смемо, — седи сада у свему подобан нама — син божји. —

Св. Пророк Давид предвиђајући долазак сина божјег на земљу у телу човечјем, призивао је све народе да му служе, али са страхом и трепетом. „*Работайте, рече, Господѣви со страхомъ и трепетомъ, и радѣйтесь емѣ со трепетомъ*.“ — Па што више и даље размишљавамо о тој изреци Давидовој, тим боље и већма видимо, да је узета из самога суштства преславнога тога збитија.

Тајна оваплоћења сина божјег садржи у себи све оно, што нас одушевити и наду у нама неговати може, али уједно и све оно, што нерадиве на рад побудити и недостојне застрашити може. —

Искупитељ наш Исус Христос јесте Бог свемогући, те по томе и веран у свима речима и обећањима својима. Он је обећао, да ће свакога, који победи себе и страсти своје, посадити на престо славе. И ти, дакле, драги Хришћанине, ако се држиш истинитих и правих хришћанских врлина, као добар војник Христов, ако и пострадаш за правду и истину, сешћеш за цело некада на престо славе, ма да ниси имао овде на земљи целог живота свога где, да уморену главу своју приклониш.

Сетимо се само, шта је побуђивало св. Апостоле, толике мученике и угоднике божје, да су могли подносити толике труде, гонења, опасности живота и мучења; да су презирали силу и моћ тиранских римских царева и земаљских заповедника; да су сву љутину и жестину мучитеља својих презирали, трпељиво подносили, и смрт као олакшицу својим мукама тражили? — Ништа друго, доли уверење и чврсто уздање у Спаситеља свога, ради кога су приносили себе на жртву, да не може, да неће заборавити подвижну љубав принесену за њега и божанствену науку његову, те да их као победитеље неће оставити без награде, без венца победнога. — Да, драги моји, сви ревнитељи благочестија, сви добри подвижници и богобојажљиви људи, црпели су па и данас црпе утјеху у том уверењу и истини, да Спаситељ света, који је на данашњи дан човеком постао, јесте истинити Бог, те да ће по обећању своме, спасти све оне, који чрез њега долазе Богу. —

Но Искупитељ наш Исус Христос јесте уједно праведни и неподмитљиви Судија наш. Пакао, са свима својим грозотама и ужасима, мали је, да се сравни са преступима Хришћанина, који са гресима својима ружи и вређа сина божјег, који се оваплотио ради његова спасења. Па кад је проливена крв Авељова била тако силна, да је незакашњено изазвала Бога на одмаштење, — то како не би призвао одмаштење на главу грешника вапао сина божјег? — Кад су отпадници закона Мојсијева без сваког милосрђа кажњени бивали смрћу, то колико

су жесточијем мучењу подложни они, који својим грешним животом потиру сина божјег и ругају се Духу светом?!

Па зато, драги моји Хришћани, потрудите се сви, да радосне празнике ове светкујете и прослављате торжеством и прославом Хришћанина достојном. Јер докле год не очистите срца ваша од грешних скрнавина и не обратите се свим срцем Спаситељу своме, и не почнете живети његовим животом, дотле рођење сина божјег и његов долазак на земљу, не може вам ни једне радости причинити, јер у таком случају нити сте ви његови, нити је Он ваш. —

Само онај Хришћанин достојно светкује и прославља знамените дане ове, који се подвизава сваким добрим и богоугодним подвигом, на свако добро дело; који се Бога боји, Цара и Краља свога поштује, претпостављене власти слуша, и ближње своје као себе самога љуби, готов у свако доба да за правду и истину и душу своју положи.

Чинећи вас овако, на све ово пажљивима, богољубазна и благословена у духу чеда моја, одложите сва дела таме, одложите свако безакоње и сваку неправду, будите богобојазљиви, побожни, на молитву и славословље склоњени. — Цару и краљу своме, као општем отцу нашем верни, одани и до смрти послушни. — Друг друга љубите, један другоме снисходите, и у бедноти и невољи потпомажите, а к' томе, ево вам се баш сада најподеснија прилика пружа, када су од ужасне поплаве браћа наша, једноплеменици и једноверници, у Србији, Босној, Херцеговини и Црној Гори, пострадали и у ово строго зимње доба без кућа својих остали, те под ведрим небом дочекују превелике ове празнике, са сузним, на небо упртим очима, изгледајући на помоћ ближњих својих. Притеците им у помоћ колико ко може и чиме може. Олакшајте им бедно и сажалења достојно стање њихово, по оној пословици: ко брзо даје, двојном даје. — Таким делима показаћете и засведочити да оваплоћење сина божјег, и долазак његов на земљу, није по вас штетан нити неплодан, — него напротив да вам служи на изредну корист и духовно сазидање ваше, те да с тога и прослављате и торжествујете торжеством достојним правога и истинитога Хришћанина човека.

И ја смирени Патријарх и Архиепископ ваш, таким истинитим, радости и прославе торжеством, и ако телесно од вас удаљен, но духом и љубављу неразлучан, поздрављајући Христољубија ваша љубављу архиепископском, и свака блага од Оца небеснога, свима без разлике усрдно желећи, молим се и молићу се пред престолом небесне славе, да рођени нас ради и нашега спасења ради син божји, духом својим владичњим усели се у срца ваша, те да отвори у вама обитељ себи, и да вам буде Отац, а ви њему синови, и да се зарадујете као благодатни, које нека буде, буде! — Амин.

У Сремским Карловцима, године 1896 од рођења Христовог, а Патријараштва Нашега седме.

Горе поменути смирени
Патријарх

Георгије Бранковић.

О учењу вјеронаука и појања младежи

која је престала полазити школу — до женидбе и како да се иста приљуби к похађању св. богослужења, вјеронаука и појања?

(Свршетак).

3. Долазимо напокон и до оне младежи, која је престала полазити и опетовну школу а то је она од 15 година па на више док не ступи у брак Ову младеж више не веже школски закон на полазак вјеронаука и св. богослужења, а и родитељи ју неће на полазак упућивати. Ово је доба, када младеж обично заборавља што је научила кроз школу, и када се понајвише раскалаши Данашње стање ове младежи је жалосно. Вјеронаук ју учи по гдје који свештеник и то бива с натегом, а о учењу појања ријетко се гдје и мисли. У цркву долази врло ријетко, кад јој се хоће; стоји гдје хоће, излази кад хоће. Кад нам је младеж тако недисциплинисана у вјери, како ли ће нам тек остарина изгледати јадна и кукавна Зар не би могла у будућности, неприљубљена цркви и њезиној науци, лако се повести за наукама противнима нашој цркви?

Већ само и помисао на ову невољу бера нас, да што већу пажњу обраћамо васпитању у вјери и нешколске одрасле младежи мушке, а особито женске. Нагласисмо женске. А за што? Јер је женска питомија и послушнија и од природе више је наклоњена извршивању религиознијех дужности од мушкога Женска кано домаћица има пазити на извршивање вјерских прописа у кући; као мати има у рукама васпитање дјецe. Своје знање предаваће дјеци својој. „Ако хоћете да су вам људи велики и славни, ви научите мајке величини и слави.“ — „Будућност и срећа дјетиња зависе од њигове мајке.“

Дакле свештеник, ако хоће да му паства буде што честитија, безувјетно мора наставити васпитање у вјери младежи и кад престане полазити школу. То васпитање састоји се у поучавању вјеронаука, хришћанскога морала, црквених дисциплина и појања, и у похађању св. богослужења, на којима ће редовно присуствовати и појати. Свештеник ће пазити, да младеж редовно испуњава дужности и да се код куће, у колу, у забави пристојно влада; одредиће дан, у који ће сва младеж приступити св. исповједи и причести; наложиће да

две а две дјевојке редом имају држати чи-стоћу цркве

Питање настаје како ће се та младеж привући на редован полазак вјеронаука, појања и црквених богослужења?

Врло лако. „Треба хтјети, треба смјети, па да видиш куд се лети.“ Свештеник нек узме у помоћ углед цркве и свој положај и своју чврсту вољу, и редован полазак одмах је осигуран за увијек

Ја ћу слободан бити овом приликом изнијети из своје праксе како сам на другој својој парохији у Кобашу радио и колико сам у раду успео. Молим, да се не узме кано истицање моје, него само кано скроман доказ, да је лако постићи приљубљење младежи к вјеронауку, појању и к цркви.

Кад сам прије четири године дошао у Кобаш послје неколико недјеља, док сам спознао ситуацију, говорио сам једне недјеље о петој заповједи Божијој дотичући се и треће црквене, и онда и ово рекао по прилици: „желим да сва младеж, мушки и женски, сваке недјеље и свакога празника долази редовно на св. литургију и да овдје стоји (показао сам руком мјесто пред лијевом пјевницом) и Богу се моли. Недјељом послје подне у два сата, када ередње звоно одзвони, одмах се има сва младеж скупити пред цркву на учење вјеронаука, послје којег ће ићи у парох. кућу на учење појања (У мјесту нема српске школе, а јер у комуналну не даду иконе наше, то смо удесили у парохијској згради собу за појање). Двије а двије дјевојке дужне су пазити да је црква чиста. Ово што рекох важи за све без разлике и очекујем да ћете сви послушати. Ако би се нашао ко да не послуша, биће опоменен на само; не помогне ли — пред младежи, а не помогне ли и то, пред црквом на проповједи, а не помогне ли и то, онда дотични нек ме не тражи приликом женидбе и удаје.“ „Од данас послје подне почима вјеронаук и појање, а у прву недјељу се има стајати на одређеном мјесту.“

И одмах с почетка се то прилично добро удовољило мојој жељи. Било је ћудања, непослушности, приговорања, а рекао бих и стидљивости; но када се видјело, да ја то не схваћам олако, да пропитујем за непослушне, да их пописујем, опомињем и маркирам, онда је богме нестало и непослушности. И сада ти младеж долази сваке литургије у цркву, мирно стоји,

WWW.UNILIB
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

извршује прописе вјере и поји, а што је доста важно утиче и на старије. Сад и они долазе многобројније у цркву, па што виде од младежи и они чине, и она у појању гуде. А она младеж што је ступила у брак, научена на долазак у цркву, долази врло добро и сада, те са својих нових мјеста поји.

Сада више не треба да водим биљешке и да кога укоравам због недолажења к учењу вјеронаука и у цркву на св. литургију. Младеж се је приљубила к цркви, а и старији да упо-на испуњавање дужности.

Али увијек морамо мислити и на ону народну пословицу: „у сваком житу има кукоља“. Јер у раду са младежи наићи ћемо на кукољ — на така лица, која неће слиједити уште свештеникове, радиће противно њима. И да се истријеби кукољ, свештеник ће морати употребити и неке казне. Неки свештеници у овом случају прибјегавају за помоћ свјетским властима. То је погрешка. Ја мислим, да свештеник без какве грдне невоље не смије диктати тужбе против своје пастве код свјетских власти. То је исто тако, кано да отац кад треба да казни своје дијете и да сам исправи погрешку — зове у помоћ туђина или свјетску власт. Свештеник мора имати утјецај на своју паству јачи од свјетске власти, и његове моралне казне морају да осјетљивије дјелују него ли материјалне казне свјетских власти. Св. писмо и канони пружају му довољно средстава.

Али има још нешто чим ће се младеж приљубљивати к вјери и цркви. А то је угледањем у свештеникову породицу и у самога свештеника. Свештеник треба сваком приликом да одликује добре полазнике цркве а да осуђује немарне. Не смије, да услијед каквога дара, гледа кроз прсте момку или дјевојци. Свештеник мора назити, да и његова дјеца, и ситна и одрасла, редовно долазе на богослужење, да мирно присуствују и да штију и поје, да се исповједају и причесте; а не можда да пушта својој дјечи, да бјежи од цркве, јер њихов примјер пагубно дјелује и на младеж другу. На жалост познајемо доста свештеничких синова, који су врло слабо или баш ни мало упућени у црквена богослужења, па не знају отпјевати баш ни најједноставније пјесме. Кад су постали људи од положаја, дјелују у нашем народу у духу противном нашој цркви.

За успјешно дјеловање у учењу вјеронаука

и појања неопходно би потребна била књига, у којој би изложене биле молитве, све оно што нам ваља вјеровати и чинити и пјесме са св. литургије. Што је написано све би морало бити написано кратким слогом и разгвјетним језиком и разумљивим тоном, како би била што приступачнија уму нашега простога народа. Кад би црквене опћине биле још наклоне, те да уз парохијалне домове подигну зградицу са једном собом, тамо гдје нема школе наше, гдје би свештеник могао младеж учити вјеронауку, црквеној дисциплини и појању, без сумње много би допринијеле к приљубљивању младежи к вјери и цркви.

Према свему, дакле, што на брзу руку могосмо промислити о овом питању и написати, убјеђен сам чврсто, да до нас свештеника стоји хоћемо ли нашу младеж приљубити к учењу вјеронаука, к извршавању црквених дисциплина и к похађању св. богослужења и појања. Од свештеника се иште само да с младежи ради, ради и увјек да ради. Радећи с младежи, ради с цијелом паством својом; а ако сви радимо са својом паством, радимо са цијелим народом.

А наш народ треба нашега рада. Он је гладан духовнога брашна, а жедан духовне пиће. Па кад имамо доста и једнога и другога, гријех је не нахранити гладног, не напојити жедног. — Ко би случајно рекао: лијепо пишеш, красно пишеш — али тако се не може у пракси, јер не да се ништа с нашим народом почети, овоме ја одговарам са ријечима нашега пјесника епископа Никанора — Срб Милутина:

Народ је ко њива,
Коју кад сејеш ил' садиш,
Онако рађа и носи
Како ју кад радиш.

Јован Јовановић,
парох.

Администратор српске православне парохије у Араду.

(Свршетак)

Против редовног црквено-општинског заступаства у Араду, у ком су већ од дуго година на дневном реду непрестана трвења и отимања за учешће у управи црквено-општинских послова, поднашане су течајем 1895 године пријаве због неуредности и злоупотреба у манипулацији с

иметком црквене општине као и с иметком заклада, које под руковањем тамошње црквено-општинске управе стоје. Извиђења у томе погледу обављена имала су за крајњи резултат то, да је споменуто заступство и код епархијске и код надлежне призивне митрополијске власти кривим проглашено и на распуст осуђено, тако да је у марту 1896 редовно заступство исте општине распуштено било, па је за обављање свих управних послова постављен привремени управни одбор, коме је између осталог стављено у задатак, да чини припреме потребне и за обнову редовног црквено-општинског заступства тамошњег, што би одавно било и учињено и проведено, да се није распуштена скупштина, којој је толико стало до аутономије општинске, послужила против односне решидбе призивне митрополијске власти утоком на високо кр. угарско министарство у Будапешти, од којег решење тога утока ни данас још стигло није. А да се до коначног решења тога утока не може предузимати обнова заступства црквено-општинског, док постоји могућност успоставе старог црквено-општинског заступства — наиме у случају уништења односног решења другостепенне власти — јасно је за свакога кр здраво и објективно мисли. А док нема редовног заступства у црквеној општини, не може се ни стечај ради сталног попуњења протопресвитерско-парохијског места у Араду расписивати, јер и ако се управа текућих послова у једној црквеној општини може поверити именованом управном одбору, не може се поверити томе одбору и избор пароха-протопресвитера из тога разлога, што специјални за овај избор постојећи прописи искључују могућност ваљаног избора на други начин него ли је у тим установама прописан. Нека из овога види писац споменутог чланка у „Садашњости“ као и писац односног дописа „Србобранова“, који исто тако тврди, да је после смрти Јеврићеве, која се збила крајем јуна 1896, требало било расписати стечај ради сталног попуњења протопресвитерско-парохијског места у Араду, да ли њихова тврдња има места и колико је иста оправдана. Али шта је стало таквим људима до умесности и оправданости онога што пишу, људима, који су у стању у три реда, који један за другим иду, таку бесмислицу написати и ипак живи остати, као што је то случај с дописником „Србобрановим“ у споменутом напред допису, људима, који су кадри на тако

кратком малом простору рећи најпре, да је после смрти Јеврићеве, која се је збила крајем јуна 1896, постављен био администратором протопресвитерата (јер таково тумачење свеза речи собом доноси) јереј Стеван пл. Видак, а одмах у другом реду за тим, да тај Видак већ две године испуњава то место на опће задовољство. Људи од таковог душевног калибра и такве духовне кратковидости усеђују се још да свакога критикују и намећу се за учитеље и саветнике осталом свету, као да је сав свет тако затучен, да није у стању ништа просудити, а само „Србобранов“ дописник да стоји на недостижној душевној висини. Јадна му висина та, кад није у стању опазити ни на простору од од три штампана реда тако у очи падајуће противусловље и бесмислицу; што доказује, колико му душевни поглед и снага мишљења сиже у мало даљим стварима, које не леже тако рећи пред оком.

Види се дакле колико је оправдано пребацивати епархијској власти темишварској, што није горе споменуте провизорије до сад укинула.

А сад да видимо како стоји с оним пасусом и с оном тврдњом у питању стојећег чланка „Садашњости“, у коме се тврди, да је јереј Стеван пл. Видак постављен администратором парохије у Араду до „попуњења протопресвитерско-парохијског места у Араду“, из чега би се као хтело закључити, да он не би могао бити макнут с тога места до попуњења тога места избором од стране надлежних и позваних на то фактора као и потврдом од стране надлежне епархијске власти.

На први мах изгледа ствар заиста тако, да би се наиме тај закључак из мало час истакнутих и наглашених речи извести могао. Но кад се амо дубље у ствар завири, види се одмах варљивост таког закључка у овој ствари. Истина је, да је дотично решење епархијске власти стилизовано тако, како је споменуто, али изводити из тих речи, искиннутих из свезе с осталим садржајем тога решења и узетих самих по себи, без обзира на околности, у којима је односно решење донесено, доказ је барем брзоплетости и површног размишљања, ако не грешне намене, хтети навалице импутирати епархијској власти недоследност и непромишљеност у раду. Ваљату пре свега имати пред очима ово, да се закључци у седницама евих наших автономних власти доносе већином на основу усменог рефе-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

писања дотичне ствари без писмене израде реферата и предлога за одлуку, тако да се закључци ти касније израђују, па је велико питање, да ли је у предлежећем случају и донесен закључак онакав, како је исти стилизован, које питање постаје баш тим веће, што записник односне седнице није оверовљен, и што је концепт односног решења, који је руком тадашњег референта писан, на местима допуњен руком тога истог господина, који тврди, да је он „до допуњава протопресвитерско-парохијског места у Араду“ администратором тамошње парохије постављен.

Но узмимо да је епархијска власт одиета донела закључак у смислу горе истакнуте стилизације, онда ћемо прави смисао и значај пасуса „до допуњава протопресвитерско-парохијског места“ моћи схватити само у свези с околностима, у којима је у питању стојеће решење донесено. Таково решење може се одиета замислити у горе описаним и изложеним околностима и у тадашњем одношају онда већ за проту и пароха изабраног и потврђеног Ђуре Јеврића према црквеној општини арадској и према епархијској власти темишварској. У децембру 1894. испоставило се је, да Ђура Јеврић неће да иде у Арад, док му општина не нађе стана према његовом достојанству, или док му не установи станарине у оној своти преко износа од 300 ф. за коју би он у Араду могао више достојанству сходан и примеран стан наћи. Епархијска власт темишварска не лишава Ђуру Јеврића избором и потврдом стеченог му права на парохију и протопресвитерски положај у Араду, већ поставља до допуњава протопресвитерско-парохијског места за администратора парохије у Араду јереја Стев. пл. Видака, дочим је администратор протопресвитерата арадског био од г. 1893. јереј и протонамесник Јован Новаковић системизовани парохијски помоћник у Вел. Кикинди. Кад Јеврић ни касније не дође у Арад, док се горњи услов не испуни, закључено би тек у фебруару 1895. расписати нов стечај на протопрезвитерско-парохијско место у Араду.

Из овога следи јасно, да је јереј Ст. пл. Видак постављен за администратора парохије у Араду у таквим околностима, где је било још наде, да ће Ђура Јеврић као изабрани и потврђени прота и парох арадски на место свога новог определења доћи, што доказује најбоље та околност, што исти Ђура Јеврић није формално

био лишен права свога на ушито своје место ни онда, кад је Ст. пл. Видак био постављен администратором парохије арадске ни касније, кад је закључено било расписати нов стечај на то место. А кад то стоји, онда је јасно, да је јереј Ст. пл. Видак био постављен администратором парохије у Араду само до допуњава тога места тада већ изабраним и потврђеним парохом и протом; за кога се је мислило, да ће питање станарине с општином арадском у ред довести и онда своје ново звање наступити. Будући се је Јеврић против решења, које се је односило на распис новог стечаја призвао на вишу митрополијску власт, отегао се је био његов долазак у Арад тако, да је најпосле његова смрт (у јуну 1896.) питање његова недоласка у Арад коначно решила. Тиме је дошла парохија арадска опет у потпуно право располагања надлежне епархијске власти, јер се је постављени администратор парохије могао према горњем стању ствари сматрати само замеником изабраног и потврђеног пароха Ђуре Јеврића. А замеништво не може трајати и после смрти онога, ко бива замењиван.

Да ли према оваквом стању ствари може бити сметње премештају на горњи начин у горе изложеним околностима постављеног администратора парохије, нека сада просуди писац и питању стојећег чланка у „Саданшњости“?

Но апстрахујмо сасвим од околности у којима је донесено решење, којим је Ст. пл. Видак постављен администратором парохије у Араду, па просудимо то решење само по себи без свезе с икаквим околностима. Каквог значења и смисла може имати без свезе с околностима онај пасус ушитоног решења „до допуњава протопрезвитерско-парохијског места?“ Одговарамо, да би при посгављању неког лица свештеничког за администратора једног службеног места таква апсолутна пасус стајао у опреци са службеним положајем и одношајем таквог лица према његовој претпостављеној власти и да би морао имати за последицу и саму некажљивост разноврних неподобштина на страни дотичног лица и оставине истог у дотичном службеном месту, ма како исто лице на дотичном службеном месту немогућим постало. Таково определење једне решидбе стојало би у опреци и са правом диспозиције, које епархијска власт над једним привремено намененим свештеним лицем у јавном интересу имаде; стајало би дакле

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У протусловљу са захтевима реда и дисциплине. А сме ли се иједна надзорна власт одређи једног права, које јој у јавном интересу припада. Права, која припадају једној власти као таквој, не могу се уврстити никада у категорију приватних права, којих се дотични овлашћеник и одређи може и напустити их може, будући од тога никакав јавни интерес штете имати не може. Право, које једна власт у опћем интересу врши неодвојиво је. Према томе не може се једна епархијска власт одређи свога права, које јој у јавном и опћем интересу припада, да свако свештено лице, макар оно било и стално намештено, по предходно проведеном за то прописаном поступку, ако је исто у једном службеном месту немогуће постало, с тога места уклони. А како би се онда тек смела та власт одређи свога права, да премести привремено намештено свештено лице; кад то службени интереси собом доносе. А докле сиже појам тих службених интереса, добро ће бити прећутати овде баш у интересу онога, кога се тај премештај тиче.

Изази дакле, да се, обзиром на јавни ред и на дисциплину свештеничко-званичничку, свака одредба, која би садржавала у себи ограничење диспозитивног права, што га једна власт у јавном интересу врши, мора сматрати као да није ни учињена и као да и не постоји, као што то бива са разним ограничењима и условима код приватних правних уговора и као што је то случај с разним одредбама последње воље, које стоје у опречи с јавним интересима. Према томе би се имало и у предлежећем случају узети, да у питању стојећа одредба, кад би била учињена без свезе с околностима, у којима је цело решење донесено, не постоји, јер је недозвољена и правно немогућа. И ово би наравно била слаба сведоџба за једну епархијску власт, кад би у питању стојећу одредбу апсолутно учинила била, јер би била тиме изјавила наклоност одређи се једног у јавном интересу даног јој права. Али сумничења овога нестаје и ствар постаје јасна, кад се узму околности у обзир, у којима је у питању стојеће решење донесено, и онда има у питању стојећа одредба и смисла и места тако, да о каквој непромишљености рада и о каквом напуштању једног јавног права не може бити говора.

Али када се ова ствар и не би на овај начин схваћати имала, као што се тако схваћати мора,

ипак би писац односног чланка у „Садашњости“ могао био изостати и с односном својом опаском, кад се узме у обзир, да се место протопрезвитера-пароха у Араду попуњава постављањем јереја и протонамесника Јована Новаковића, досадашњег администратора протопрезвитерата арадског и за администратора парохије арадске, јер у дотичном решењу нема говора о *сталном* попуњењу споменутог места, којим би условљено било остављање јереја Свев. пл. Видака на администрацији парохије арадске. А чим се у дотичном решењу не чини разлика у томе погледу, мора се и привремено попуњење једног места сматрати попуњењем тога места.

Тако дакле стоји ствар с могућношћу премештаја јереја Свев. пл. Видака. Сада би требало да посмотримо и испитамо питање потребе тога премештаја, јер писац односног чланка у „Садашњости“ усудио се на намет тврдити, да тај премештај није био потребан, и да је он учињен само на захтев и жељу привременог управног одбора у црквеној општини арадској. Кад би дотични писац седео онде и на онаковом месту, на ком обично седи и треба да седи једна власт, наиме на месту, с кога се може имати и добити прегледа о ствари и тако доћи до закључка о потреби или о непотреби нечега, онда би му допустили, да и у овоме питању изрече своје мишљење о потреби у питању стојећег премештаја. Али кад он сам то знаде, да се он креће на земљишту, с кога му је преглед и увид у ствар немогућ, како се усуђује онда изрицати без икаквог доказа и образложења суд свој у овоме питању. Архива епархијска и ери. прав. верни црквене општине арадске можда би могли писцу упитног чланка пружити доказа о потреби тога премештаја, да је он имао воље за ствар се потање распитати и савесније је проучити, јер можда би ипак онда дошао до уверења и осведочења о томе, да епархијска власт не чини своја расположења без икакве потребе, само за то, што би хтела, да даде каквих знакова живота свога, и напамет, као што напамет пише и поставља тврдње писац у питању стојећег чланка, без обзира на то, како стоји ствар сама, о којој он хоће јавности и епархијској власти темишварској свој суд да наметне, као да никакви општи интереси у питању стојећи премештај захтевали нису, већ да је исти учињен из неких личних обзира. Чудновата тврдња коју налазимо и код дописника

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.SR

Србобранова у већ горе споменутом допису његовом из Арада. Опетовање те тврдње доводи нас на мисао, да је и уштног дописа Србобранова и горе споменутог чланка „Садашњости“ једно исто лице инспиратор, можда и писац, и ако не пошиљач и достављач тих ствари споменутих листовима, из чега се опет даје закључити, ко се то тако брине за личне интересе нечије. Епархијској власти, једној као таковој, сигурно није стало до лица, као таквих и самих по себи, ако с тим лицима није спојена и нада на општекорисни рад на извесној позицији, што доказује најбоље у питању стојећи премештај, који је ускомешао и узвитлао сву нашу журналистику; јер кад би епархијска власт темишварска гледала на личности, можда се не би имао ко тужити на њу због премештаја о коме је реч, при коме је био пред очима само службени интерес, што доказује најбоље премештај досадањег администратора протопрезвитерата арадског, који је до сад имао као парох своје седиште изван подручја тога протопрезвитерата, за администратора парохије једне у подручју тога протопрезвитерата, наравно с његовом приволом, јер она не може да схвати, да један стално намештени свештеник сме не питајући њу, желети и молити, да оде у другу парохију као администратор.

Људи око „Садашњости“ мисле да један парох или у опште једно стално намештено свештено лице треба да пита општину, код које је то лице намештено, сме ли ићи на друго место. Љубопитљиви смо да нам се покаже односна законска установа. Јер по истој логици морао би *in ultima linea* један такови свештеник молити општину једну, да му иста дозволи умрети, што држимо неће ни „Садашњост“ од нашега свештенства тражити.

Друго је питање ту, сме ли једно стално намештено свештено лице отићи или бити удаљено из своје парохије, а да за обављање душепечитељских дужности не буде расположење нужно учињено. Ако је пак ово учињено тако да душепечитељство никаква уштрба не трпи, онда се мора ствар сматрати тако, као да је наступила администрација једне парохије услед предходившег одрекнућа или смрти предходно намештеног бившег душепечитеља. А ова може према околностима краће или дуже времена трајати.

У предлежећем случају побринуто је за то,

да душепечитељство не трпи уштрба. А осим тога у овом случају и није премештен парох, до кога је обично доста стало, већ један системизовани парохијски помоћник, до кога није ни једној општини толико стало, и ако је и он стално намештено свештено лице. — Да је пак у интересу службе, да администратор једног протопресвитерата седи у подручју тога протопресвитерата, то ће допустити без сумње и писац у питању стојећег чланка. Па како тај момент службени, које пак овај интерес службени, који потиче из можебитне немогућности досадањег администратора парохије арадске у Араду, ваљда би и у очима писца споменутог чланка били довољни разлози за премештаје, о којима је у предлежећем случају реч.

Можда ће из овог изложења ствари писац односног чланка у „Садашњости“ доћи до увиђања, да су интереси и арадске парохије и арадског протопрезвитерата ове премештаје нужним чинили и захтевали. А интереси кикиндске црквене општине толике штете од премештаја у питању стојећег имати не могу, кад се узме у обзир, да тамо премештено свештено лице у одређени положај тамо долази, у коме ће се моћи вршити над истим непосредни контролни ушљив надлежног окружног проте, тако да истина за кикиндску општину нема отуда позитивних интереса, али се црквени интереси на другој страни тиме потпомоћи и унапредити могу.

А сада долазимо, да видимо и пенитамо, да ли треба „човеку да стане памет“, од тога кад чита одређење једне епархијске власти, да се у једној општини не дозвољава повишица плате свештеникове, али да се дозвољава повишица станарине, да ли се за таково одређење може рећи „није пивја него врат“, као што се о томе кикиндска „Садашњост“ изражава, и колико „премудрости“ има у господе око „Застава“, која кажу за епархијску власт темишварску, да је расположењем горње врсте показала „премудрост“ своју, и која се господу чудом питају, како се може одредити повишење станарине, кад се не може дозволити повишење плате.

Кад господу не би била тако брзоплетна на исмевање и безразложно критиковање свега, што им се на први поглед свиђа таквим, да изазива памет на стајање и таквим, што сведочи о малој снази мишљења других људи, можда би издала себи мало бољу сведоцбу о својој великој „премудрости“ и можда им памет не би та-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBIBS

ко брзо стала радити, чим виде, да нешто иде под капу њихове памети, јер можда у кога има мало памети и преко граница тога њиховог хоризонта душевног. Али човек често се затрчава и с намећу својом, тако, да у трку напред и не види, да може бити нечега на страни, што би ту ствар разјаснило. На би било добро пре изрицања суда о нечему најпре унитати онога, ко је о нечем већ судио, да он разјасни ствар, пре него што се изрекне осуда о његовој великој „премудрости“ Мало дубље и свестраније треба ту, господо око „Заставе“ и „Садашњости, да се мисли, кад се хоће штап над нечијом памети да ломи, а не као што ви радите, од којих један („Садашњост“) од свог, можда у ствари интересираног поузданика, бачену мисао без потањег мозгања о њој као готов новац прима и штампа, да би се само могао чудити и нешто свету као чудо изнашати, од кога човеку има намет да стаје, а други („Застава“) у првом листу нађену ту вест — у рухо своје врсте обучену и у својој форми и на свој само начин — већ за то прештампа без силног умовања о оправданости своје критике, што мисли, да је лист, одакле она ту вест вади, већ довољно и критички о њој промозгао, држећи, да нији онда потребно да и други људи о њој мозгају и мисле.

Изложено је већ напред, да у арадској црквеној општини постоји привремени управни одбор за обављење текућих црквено-општинских послова, као и то, да већ године 1894. није хтео доћи на своје место опредељења у Арад за проту и пароха изабрани тада сегедински парох Ђура Јеврић само за то, што он није могао добити у Араду за станарану од 300 фор. стана примерног за њега као проту и пароха тамошњег. Горе изложени интереси службе захтевали су, да администратор протопрезвитерата арадског буде уједно и администратор парохије тамошње, док се постојећа провизорија у управи црквено-општинској не укине, кад ће се моћи приступити и избору протопрезвитера и пароха у Араду. Данашња привремена црквено-општинска управа у Араду нашла се је побуђеном предложити Јована Новаковића, ако би исти хтео доћи и за администратора парохије у Арад, повишицу плате са 200 фор. годишњих. Епархијска власт није нашла за сходно одобрити повишицу плате из разлога, које одобравају и господо око „Садашњости“ и „Заставе,“ наике због броја срп. прав. душа тамошњих и због тога, што је такав

закључак донела привремена ванредна управа црквене општине арадске; већ је епархијска власт одредила, да се има обзиром на горе истакнуто некуство повисити станарина проти и пароху арадском са 200 фор. годишњих.

Господа критичари овог расположења епархијске власти темишварске не виде или неће да виде разлике у природи ова два берива, којом се разликом потпуно оправдава и једно и друго расположење исте управе. Њима лебди пред очима само привременост данашњег управног одбора у црквеној општини арадској, па просуђују свако питање са гледишта те привремености, без обзира на то, о каквом се предмету ту ради.

Пре свега свакоме, ко здраво и објективно мисли, биће јасно, да је станарина бериво са свим друге природе, него ли је то плата. Плата се може само из врло важних разлога повисити или смањити, и када се то деси, то бива онда стално и дуго. Станарина пак по својој природи и обзиром на односну законску установу подлежи честим променама, према приликама дотичног места, а што је најглавније, свакој црквеној општини слободно је свагда сазидати одговарајући парохијски стан или изнајмити за свога пароха одговарајући стан у свако доба и тиме учинити краја плаћању станарине. Из тога произлази јасно могућност повишења станарине и онде, где околности не говоре за повишење плате, кад околности неке говоре за повишење станарине. С тога не смета томе повишењу привременост црквено-општинског управног органа, јер је и само повишење станарине те, према природи истога берива, привремено; а најмање смета то повишењу станарине у предлежећем случају, кад је већ пре две године баш мали износ те станарине био разлогом за недолазак пок. Ђуре Јеврића у Араду. Привременост управног органа у црквеној општини арадској не долази овде у обзир, јер исти орган није повишење станарине ни закључио био, већ је то обзиром на истакнуте околности одредила епархијска власт. — На први мах и сама посматрана изгледа та ствар самовласним декретирањем станарине од стране епархијске власти. Али није тако, кад се узме у обзир, да је управни орган 200 фор. берива више за свог свештеника у онђе закључио, јер епархијска власт одобрава проширени издатак са 200 фор. више, али га одобрава само у таквој форми, која тај издатак

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

као привремен обележава, — а такве управне мере може и привремена црквено-општинска управа и епархијска власт предузети, и из таковог наслова, који износ тога издатака потпуно оправдава.

У ствари не стоји, дакле, што тврде споменута два листа, да је повишење станарине, у питању стојеће, самовласно декретирање неког издатка, јер толики издатак је епархијска власт одобрила, колики је данашње црквено-општинско заступство предложило, само је епархијска власт променула наслов тога издатка. Но наслов није у таквим питањима главно, већ сам издатак. Али наслов је овде обзиром на природу његову таков, да се не може рећи, као што хоће господа око „Садашњости“ и „Заставе“ да кажу, да је то једна и иста ствар, станарина и плата, и кад је требало једно одбити, да је ваљало то и с другим учинити.

Према томе епархијска је власт закључак управног одбора у ствари одобрила, само му је обзиром на прилике, више оправданости дала, одредив, да се свота, коју је и сам управни одбор као издатак предложио, нема плаћати у име плате, већ у име стана, који се у свако доба сазидати или у нарави за свештеника изнајмити може тако, да плаћање еквивалента онда отпасти имаде.

А да је привремени управни одбор по нашем мишљењу овлаштен донашати закључке ове врсте, следи из привремене природе њихове и из нужде наметнуте околностима животнима, као и из природе положаја таквих одбора, као што је горе већ потање изложено.

Да је пак станарина од 500 фор. а. вр за једног проту и пароха у Араду примерна станарина, види се отуда, што је у најновије време и у Темишвару парох уживао еквивалент од 500 фор. у име станарине, и што је такови захтев био ставио већ пре неколико година и прота Вел. Бечкеречки. А људи, који познају местне прилике у споменутих вароцима, тврде, да су станарски одношаји станова у тим местима једнаки.

А кад се ствар тако схватити и тумачити мора, онда нека господа писци горе споменутих ствари разрачунају сама са собом и са својом савешћу, како могу избацити онакову маглу у овој ствари, која читаоцима застире поглед у ствар и неда им, да виде ствар већ изопачење њезино, и упућује их, да гледају у од-

редбама у питању стојеће епархијске власти не одредбе по општу ствар спасоносне, целисходне и у оквиру постојећих закона донесене, већ самоволне и без обзира на општу ствар као и обилажење постојећих уредаба издана расположења. Где је у такове госпде савест, кад им допушта да таково што пишу и свет измишљеним и изопаченим чињеницама као и кривим и погрешним тумачењем фактички изнесених чињеница заводе и обмањују. С тога би ми при завршетку ових редака саветовали господи, око уводно споменутих листова, да пре уврштења какове вести о радњи наших автономних власти, затраже обавест у ствари на правом, а не лажном извору за ствар, па нека онда слободно пишу и начелно и стварно, колико им је воља о дотичној ствари, јер кад се има право стање ствари за подлогу и неходиште, то стварна оцена нечега на једнакој стварној и фактичној подлози може само међусобно обавешавајући и поучавајући, дакле само корисно деловати; по овоме не ће довести никада примање о некој ствари вести од макар кога, ко личног интереса има, да ствар у рђавој светлости представи, а себе и своје мишљење једнострано у повољној светлости прикаже. □

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(Високопреосвештени г. епископ пакрачки Митрополитски Црквени Савет) отпутовао је прошлог четвртка из Карловаца пут своје резиденције. —

(Митрополитски Црквени Савет) у седници својој од 9. 10 и 11 децембра о. г. решио је и ове предмете: Изменуто је решење темишварске конзисторије, којим је јереј Ј. П., лични парохијски помоћник у Б., за администратора друге парохије у истом месту постављен, те је администрација те парохије поверена пароху Ј. П. — У спору о парохијским сесијама у Моду изменуто је првостепено конзисторијално решење у том смислу да је сесија, коју је пређе уживао тамошњи почивши парох преда тамошњем пароху Ђ. К., дочим је као парох признат јереј Д. Ј. — Изменуто је конзисторијално решење у погледу пристављања личног помоћника паросима у Старој Паланци у једној личности, јереја Д. Ј., тако, да се сваком пароху тамошњем засебни лични помоћник, и то према потреби, приставити има. — Потврђено је конзисторијално решење гледе спора између црквене општине у Б. Цр. и

тамошњег протопрезвитера пароха Ц. — у погледу обнашања литије и свештеничког таса при венчању, те је по томе изјаснење поменутог протопрезвитера у погледу обнашања литије узето на знање, а закључак црквеног одбора у погледу укидања свештеничког таса при венчању стављен ван крепости тако, да се сав од дана донесеног тог одборског закључка, при венчањима од свештеничког таса, примљени новац истом протопрезвитеру пароху има накнадити. — Епархијска конзисторија пакрачка учинила је пријаву овоме Савету, да је у једном конкретном случају од кр. земаљске владе добила налог, да све поднеске, који буду истој конзисторији латиницом поднесени, има сходно законском наређењу примати и мериторно решавати, те је иста конзисторија умолила Митрополитски Савет ради даљег упутства у том погледу, но Митрополитски Савет, обзиром на автономне наше уредбе, и нарочито обзиром на то, што су сви верни српске православне цркве дужни покорити се наредбама автономним и црквеним, изрекао је, да су странке које спадају у подручје црквене автономije и овоцрквене дисциплине дужне своје поднеске искључиво ћирилицом чинити, те је према томе представком својом упозорила кр. земаљску владу како на автономне наше уредбе, тако и на одношаје, који између св. православне цркве и подручних јој верних постоје, и умолила је, да кр. земаљска влада од своје одлуке одустане. У осталом напоменуто је и то, да према оним странкама, које не припадају српској православној цркви, а своје поднеске нашој автономној власти чине, може постојати наређење које је и државним законом прописано. — Потврђено је конзисторијално решење, којим је парох А. Н. из Ш. због престопа против црквеног реда и дисциплине осуђен на једногодишњу епитимију. — Исто тако потврђено је конзисторијално решење, којим је парох П. Н. у Ш., због разних антиканоничких престопа, суспендован и фискалном акцијом обложен. — Потврђено је конзисторијално решење, којим је Ј. В. парох у Пр. на губитак парохије и благодјеланија с њом скопчаног осуђен. — Уток јереја Ст. М. у И. против конзисторијалног решења, којим је у мир стављен, одбијен је, а односно решење конзисторијално потврђено је. — Изменуто је конзисторијално решење гледе не припуштања у кандидацију јереја Ж. П. у С. к избору системизованог парохијског помоћника, с тим, да се иети избору има припустити. — Потврђено је конзисторијално решење, којим је администратор парохије у А. јереј Ст. пл. В. премештен за администратора парохије у В. Кикинди. —

(Саборски Одбор) наставио је прошле недеље

своје седнице, под председништвом Његове Светости, преузвишеног господина *патријарха Георгија*. Тим седницама присуствовао је и г. Др. Јосиф Јагић. У среду је приспео и преузвишени господин *Данило Станковић*, те је Саборски Одбор обавио и једну конференцијалну радњу своју око припремних посала за народно-црквени сабор, којег би састанак имао бити на пролеће. Саборски Одбор је завршио своје седнице у среду у 8 сати у вече. Извештај о раду Саборског Одбора донећемо накнадно.

(Уредник „Весника Српске Цркве“) г. прото-свиђел Виктор, досада професор богословије у Београду, премештен је, Краљевим указом, за професора нишке гимназије. Поводом тога замолио је г. Виктор Главни Одбор тамошњег свештеничког удружења, да донесе своје решење у погледу даљег уређивања „Весника Српске Цркве“. Главни Одбор је једнодушно решио, с обзиром на четворогодишњи реван уреднички рад и ревно старање око напретка „Весника“ г. Викторова, да исти остане — и крај његова премештаја у Ниш — и од сада уредник „Весник“ г. Викторов, све дотле, док год буде могућности да његово одсуство не ремети тачно излагање листа. — Оваким решењем се заиста одаје најлепше признање досадањем уредничком раду г. Викторова.

(Српским композиторима у пажњу.) Од „Гусала“, друштва за неговање музике у Вел.Кикинди, умољени смо да денесемо ову белешку: „У седници од 20. априла 1894. год. решило је друштво „Гусале“, да ће од сад сваке год. 27. априла по ст. држати дечију беседу, те ће тиме празновати дан спаљења моћи св. Саве. За ту беседу расписиваће сваке године награду од 25 фор. за најбољу дечију композицију у 1 или 2 гласа, удешену са пратњом виолине или гласовира и то за употребу у малодечјим забавиштима или у нар. школама. Песме без пратње неће се у обзир узети. За беседу, која ће се одржати 27. априла 1897. год., друштво овим расписује стечај. Текст може компониста сам по својој вољи изабрати. Композиције се имају анонимно послати на г. *Милана Петровића*, председника друштва „Гусала“, а име композиторово нека се назначи у запечаћеном писму. Рок стечају је до св. Саве 1897. год. На светосавској беседи ће се јавити, колико је и каквих песама стигло. Све композиције које приспеју до тога дана, ликовођа друштва „Гусала“ научиће са децом из кикиндских српских школа, и све ће се певати на дечијој беседи 27. априла 1897. год. Која ће од тих песама добити награду, то ће публика пресудити. Посетиоци беседе добиће купоне, на којима ће бити бројеви

оних композиција, које су стигле на расписани стечај и свако ће по својој укусу исећи и дати број оне песме, која му се најбоље допада. На коју песму падне тим начином највише гласова, та ће добити награду. На писмо, која скривају име композиторова, као и на композицијама треба метути какав знак или написати какву изреку. Само ће се оно писмо отворити, које скрива име награђеног композитора; остала ће се спалити. Резултат гласања као и име награђеног композитора публиковаће се у своје време после беседе.“

Позив на претплату.

Овим бројем завршујемо VI годину „Српског Сиона“. Први број 1897 године изаћи ће на нову годину. Све пријатеље „Српскога Сиона“, а особито наше пре- часно свештенство и славне српске право- славне црквене општине молимо, да изволе своју претплату за времена обновити и новом се одазвати.

Администрација „Српског Сиона“.

Од уредништва.

Г. ? ? у II. Од нове године не ћете да држите лист, јер га — велите — прима тамошња црквена општина. Добро. Но ви нас још питате: „зар немам право?“ И онда вам морамо рећи: немате право. „Српски Сион“ требала би да држи свака црквена наша општина, али, — и сваки свештеник наш. Црквене општине имају свој део у њему, који их се тиче и тицати мора; а свештенику, не само да је добро дошао овај лист, да га прочита кад изађе, него му је потребан за цео живот, јер ће увек у њему имати по где што да потражи и чиме да се користи. Свештеникова књижица и кућа не би смела бити без „Српског Сиона“, јер је то једини црквени и богословски, а уз то и званичан наш лист. А држати га може сваки свештеник, јер му је цена тако малена, да изгледа и смешно и жалосно, кад који брат недржање тога листа извинује материјал- ном својом оскудицом. Кад не може за „Српски Сион“ да изда месечно 33 новчића, зар ће издати на поједину књигу по једну и више форината? Не. Па каква је онда лектира тога свештеника, који за један једини свој лист, неће ни не може, да изда ме- сечно 33 новчића? Каква душевна забава? Каква интелектуални напредак? Какво усавршавање у спреми за вршење позива? И шта све не би могли и имали права да питамо! — Но можда би код некојег све- штеника на столу место „Српског Сиона“ могли наћи,

по који политички лист. Он му је духовна ризница. У њему он налази директиву и снагу за свој рад и позив! Зато и јесмо — какви нас све има. Који свештеник замењује „Српски Сион“ у својој кући и својој лектури са политичким листовима, тај даје доста сигурног ослоња претпоставци, да замењује и амвон са политичким зборницама, теологију са политичком. Кратко рећи: да је он више нешто друго, него одушевљени за свој позив свештеник. Не ве- лимо тиме, да недржање „Српског Сиона“ само по себи дисквалификује свештеника као таквог, али то недржање „Српског Сиона“, као последица изве- стног расположења, овлашћује на горњу претпо- ставку.

У колико се све ово тиче и вас, изволите сами пресудити. Наше је још да вам кажемо: да је не- оспорна морална дужност сваког нашег свештеника бити претплатником „Српског Сиона“. За свакога и за све има преко целе године у том листу доста потребног и корисног да прочита, те да тиме на- докнади издатак од 4 фор. годишња. А кад би сваки наш свештеник ту дужност и извршио, поставио би могућност, да „Српски Сион“ за 4 фор. годишња још и много више даде својим читаоцима. Братско вам поздравље! —

За поплављенике у Србији и Црној Гори:

доставише уредништву „Српског Сиона“

18. Стеван А. Јанковић градеки начеоник	
у Карловцима	2 фор.
Из бр. 50 „Српског Сиона“	57 „
	Свега: 59 фор.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Кратки славно-српски речник. Израдио *М. М.* Београд. Штампарија код „Просвете“ — С. Хоро- вица. 1896. Стр. 72.

Максим. шаљива игра у три чина с певањем. Написао *Мира Калић* — Цена 40 нов. Ову је шаљиву игру наградила „Матица Српска“ са 200 фор.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ.

Ј О В А Н Д А М А С К И Н

пзвод из појема

Грофа *А. Ј. Толстоја*

препевао

пои *Лука Поповић* парох панчевачки.

Овај смо спев прештампали у својој наклади из „Српскога Сиона“. Цена је књижици 3 новчића, а има 29 страна. Овако малену цену дадосмо књи- жици овој зато, да у што већем броју уђе у народ наш и да постане народном књижицом. Препору-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILE.BS

Упућујемо ју пречасном свештенству и поштованој господи учитељима нашим, јер је сходна и за даривање школској деци.

Сваку 11-ту дајемо као рабат растуривачима
Српска Манастирска Штампарија.

Нов учитељски лист. Давнашња жеља српског учитељства хоће ево да се испуни. У споразуму са великим бројем наших учитељских другова покрећемо од нове године:

„ШКОЛСКИ ОДЈЕК“

лист, који ће заступати интересе школске и учитељске, расправљати педагошка и методичко-дидактичка питања, претресати васпитну страну у школи, породици и друштву. Уверени смо, да не треба доказивати, колико је потребан овакав лист. С пуним уверењем надамо се, да ће га учитељство у првом реду радосно поздравити и помоћи га топлим одзивом, јер одзив у претплати треба да буде веран тумач свију оних жеља, које су са разних страна избијале, не само у ужим круговима учитељским, него и на учитељским зборовима и скупштинама. Тако исто с пуним уверењем обраћамо се нашем народу, који је од увек био велики пријатељ својим учитељима. Љубав народна не може ни овом приликом охладнети, и с тога, „Школски одјек“ очекује, да ће га народ претплатом помоћи, тим пре, што ће „Школски одјек“ захватити целокупан живот наш у породици и друштву. Лист ће излазити сваких 10 дана на читавом табаку и стаје годишње 4 фор., а на четврт године 1 фор. Уредник је листу *Кузман Миловановић*, учитељ у Новом саду. Претплата се шаље: Администрацији „Школског Одјека“ у Нови Сад, најдаље до Божића, јер ће се лист послати само онима, који се претплате. Нови Сад, децембра 1896. Покретачи „Школског Одјека“: *Мига Борђевић*, *Бока Милић*, *Танасије Костић*, *Кузман Миловановић*, *Јован Марућ*, *Борђе Михајловић*, српски народни учитељи.

П. н. Господи учитељима

и сл. црквено-школским општинама.

Саопштавамо, да смо спремили довољан број „Мале Катавасије“ за основне школе, како би могли задовољити све наруџбине, које нам стигну, а које и очекујемо.

„МАЛА КАТАВАСИЈА“

наша је одобрена и прописана

ЗА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ
како нашим вел. Школским Саветом, тако
и вис. кр. зем. владом у Загребу.

Она је уређена (редигована) као ниједна до сад по стручњацима на то позванима и надлежнима. Стоји само 20 новч. а велика је 8 штампаних табака са јаким корицама и на доброј хартији. Кад се на више кући дајемо 25% рабата.

Молимо п. н. господу учитеље и сл. црквено-

школске општине, да нас потпомогну својим наруџбинама, јер само тако ће се стати на пут увлачењу у школе наше и таквих катавасија, које за школу нису.

ПЕСМЕ ЗА ДЕЦУ

НАМЕЊЕНЕ ОСОБИТО УЧЕЊУ

по

ЗАБАВИШТИМА И ОСНОВНИМ ШКОЛАМА

од

Ив. М. Поповића.

Цена књизи 20 новч. Рабат као и горе

ГЛАС ИЗ ЦРКВЕ

ПРОПОВИЈЕДИ

проте Јована Вучковића
проф. богослов. училиштакарловачког.

— Цена је књизи 1 круна. —

Српска Манастирска Штампарија.

ПРИПОВЕТКЕ ЈЕДНОГА КАПЛАРА

из српско-бугарског рата г. 1885.

НАПИСАО

Бранислав Ђ. Нушић.

Садржај: Позив. Опроштај. Под шатором. Први плотун. Птичице Божје. Капетан Милић. Трубач. Бела застава. Пусто огњиште. На привјалишту. На разбојишту. Свети Арханђел Михаило. Ко је то? Петар Дабић. Дуња. Шинел. Број 23. Мој ђак. Спровод. На одсуство.

Ово је издање друго, али поправљено и многим новим причама допуњено. Цена је књизи 60 нов. и за поштарину 5 нов.

Молимо свакога, ко би желио у распродају узети ове приповетке, да нам се што пре јави. Рабат 25%.

Господу која желе један комад, ма које књиге нашег издања, најбоље је да пошаљу у напред новац за књигу и поштарину, јер слати једну књигу у натов само је излишан трошак а што га до сад многи учинили себи.

Упозорујемо пречасно свештенство на књижицу нашег издања:

ИМЕНА БОЛЕСТИ

ШТО МОГУ СМРТ ДА НАНЕСУ.

Научни (латински) називи протумачени немачким, мађарским и српским језиком. *Саставио Др. Илија Османовић.* Цена 25 новч.

Упозорујемо пречасно свештенство нарочито сада, јер добија — оно у Угарској од 1. окт. о. г. — мртвачке цедуље само са мађарским називима болести, те му је та књижица од сад од преке потребе.

Иста књижица ће добро доћи свештенству и осталим вероисповести, те молимо наше п. н. све-

штенство, да га даном му приликом упозори на ту сваком свештенику добро дошлу књижицу.

(Исправак.) У званичном делу прошлога броја, у „Правилнику о предујму“, у 5 §. последња реч треба да је *одбити*, — а не одобрити.

(Исправци.) У 49 броју овога листа на стр. 811, први ступац, 4 ред од доле, у место Срце моје, треба Срце поје. У 50 броју, стр. 824, други ступац, 16 ред, од горе, у место: печат од мучења, треба: печат од мучања. У истом броју, стр. 825, други ступац, у прози 9 ред, у место: мучење, треба мучања; на истој страни, у стиху, 13 ред од горе, у место Помозими, треба Помози; на стр. 826 први ступац, 4 ред од горе, у место духовик, треба духовник; на истој страни, први ступац, 10 ред, у место старац, треба старац; у истом ступцу, 25 ред, у место мене треба жени, а у другом ступцу, 13 ред од доле, у место Старог, треба Строгог. На страни 827, други ступац, 10 ред од доле, у место презива, треба призива.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

С Т Е Ч А Ј. 181 1—3

Овим се расписује стечај на упражњено место учитеља на српској четвороразредној мешовитој верозаконској салашкој школи у Сенти, која се издржава из „закладе блажене успомене Бене Брановачког и супруге му Иде рођ. Вујић“.

Ово место салашког учитеља сенћанског скопчано је у смислу опоруче и основног писма са годишњом платом од 500 фор. авр. и у новозиданим зградама са слободним из две собе, кујне, кућера, (шпајза) подрума и тавана састојећим се станом са шталом и шупом. Ове зграде налазе се на земљишту од два дистриктска ланца земље, од којих један део сачињава авлију, а од другог дела дужан је учитељ четврт ланца земље у смислу основног писма на воћарску и повртарску башту за обучавање школске деце употребити. —

Остатак од поменуте непокретности, — на коју заклада плаћа порезу — има право да ужива учитељ. —

Изабрани учитељ биће дужан у смислу постојећих народно аутономних уредаба и законских одредења звање своје одправљати, осим тога школску децу у веронауци и црквеном појању, а тако исто и у повторној школи обучавати, даље колико му према удаљености те школе околности допуштале буду, особито у пролеће и јесен, са школском децом кад и кад свецом и недељом цркву посећивати, тамо као и остали

учитељи појати, односно појање црквено подпомагати и испомагати. —

Који жели ово место получити има исказати, да је Србин православне вере, и да одговара свима законом прописаним захтевима. Молбенице са дотичним школским и осталим сведочбама снабђевене имају се управити на местни школски одбор у течају од 6. недеља. почињући од првог увршења овог стечаја у дотичним листовима. —

Из седнице месног школ. одбора срп. сенћанске правосл. црквене општине држане у Сенти 14. децембра 1896. год.

Ђ. Теодоровић
первовађа.

Милош Николић
председник школског одбора.

К. 611 ex 1896.

190 1—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију II. разреда у Српском Итебеју; интеркалара нема.

Молбенице ваља поднети подписаној епархијској конзисторији до 1. (13-) фебруара 1897. год.

Епархијска Конзисторија Темишварска.

С Т Е Ч А Ј.

Овим се расписује стечај на парохију I. разреда у Шкарама у протопрезвитерату вилићком.

Интеркалара нема.

Рок пријавама до 14. (26.) Јануара 1897.

Из сједнице Епарх. Конзисторије држане у Пашком, 28. Новембра 1896.

Михаил
епископ.

Број Ек. 286 ex 1896.

189 2—3

С Т Е Ч А Ј.

Расписује се стечај на парохију I. разреда у Бјелополу, протопрезвитерата кореничкога.

Интеркалара нема.

Рок пријавама до конца Јануара 1897 по нов. кал.

Из сједнице Епарх. Конзисторије држане у Пашком, 28. Новембра 1896.

Михаил
епископ.

Ad E. 1078. I. 155 ex 1896.

186 3—3

С Т Е Ч А Ј.

На упражњену парохију IV. разреда у Новом Селу расписује се стечај. Молитељи имају ваљано снабдевене и постављене молбе своје путем претпостављених својих власти до св. Саве поднети.

Интеркалара нема.

Из седнице епархијске конзисторије држане у Вршцу 7. (19.) октобра 1896.

Гаврил с. р.
Епископ.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ДРУГИ ОГЛАСИ.

ОСНОВАНА 1866.

ТРГОВИНА

ОСНОВАНА 1866.

ШПЕЦЕРАЈА-ДЕЛИКАТЕСА И ВИНА

Ј. СТЕФАНОВИЋА СИНА

У НОВОМ САДУ

ГЛАВНА УЛИЦА БР. 27. — ТЕЛЕФОН БР. 76.

Препоручује своје обилато снабдевено стовариште шећера, кафе, пиринца, свећа, зејтина, бадема, грожђа, француска и мађарска коњака и шампањера, ликера у сваковрсном избору, прашке шунке, пресне и куване, фришких сардина, руса, ostseeheringe, јегуља маринираних и у сулцу, рака, форељни, ајвара, тунфиша, Rheinlachs; конзервираног бифтека и паприкаша, фриш-

ких маслина, малага грожђа и Princessбадема, кандираног воћа у великом избору. Доброг руског теја и разна енглеског тејброда. Француске чоколаде и особито финих Салон-бонбона. Панчевачког пива у флашама, Märzen и königs — Баварског „Spaten“ пива у флашама. Разна десерт-вина: Malaga Sherry, Chablis Madeira, Medoc, Bordeaux, Lacrimae Christi, Volnay. Токајског, Liebfrauenmilch, Niersteiner, бела талер-вина, старог и гарантирано чистог:

Ermellekér у бутелама по	50	нов.
Magyaráder „ „ „	55	„
Neszmelyer-Tischwein у флашама по	58	„
Burgunder црно вино у бутелама по	60	„

Сунђера, разна Toilebe сапуна, глицерина, викса за паркетне, Bernsteinlack-фарбе у разним нијансама, за патосе, лака енглеског у сортама и т. д. 182 5—10

Послуга брза и тачна, цена јефтина.

ЛИВНИЦА ЗВОНА И МЕТАЛА АНТОНА НОВОТНИЈА У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене јизнађена и много пута одликована

← патентирана са отвореним одушкама провиђена звона, → која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако, да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту. 28 19—27

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табалу. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четри године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Вложајког у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Штампа: Српске Манастирске штампарије у Ср. Карловцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА